

WOJEWODA OPOLSKI

FBC.V.431.8.2016.ZG

Opole, dnia 28 września 2016 r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Pan
Andrzej Goślawski
Wójt Gminy Świerczów
ul. Brzeska 48
46-112 Świerczów

FN. 3032.8.2016.11A

I. Podstawowe informacje formalno-prawne dotyczące kontroli

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Urząd Gminy w Świerczowie, ul. Brzeska 48, 46-112 Świerczów (dalej: *Urząd*),
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
 - art. 6 ust.4 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹,
 - art. 175 ust. 1 pkt 3, ust 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²
- 3) Zakres kontroli
 - a) przedmiot kontroli: Prawidłowość wykorzystania dotacji celowych udzielonych w 2015 r. z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących prowadzenia postępowań w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz zadań własnych dotyczących pomocy materialnej dla uczniów
 - b) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.
- 4) Rodzaj kontroli: problemowa
- 5) Tryb kontroli: zwykły
- 6) Termin kontroli: od 1 do 22 sierpnia 2016 r. (z przerwą w dniach 16 i 17 sierpnia 2016 r.)
- 7) Skład zespołu kontrolnego:
 - Zbigniew Gola, starszy inspektor (przewodniczący zespołu kontrolnego)
 - Halina Małolepsza, starszy inspektor (od 8 do 12 sierpnia 2016 r.)zatrudnieni w Oddziale Kontroli Gospodarki Finansowej Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego
- 8) Kierownik jednostki kontrolowanej:

¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092

² Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.

Andrzej Goślawski, Wójt Gminy Świerczów, data objęcia stanowiska służbowego
- 30 listopad 2014 r.

9) Kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej:

Irena Adamowicz - Skarbnik Gminy, Kierownik Referatu Finansowego od 30 listopada
1990 r.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Oceną objęto zagadnienia związane z wykorzystaniem dotacji celowych udzielonych w roku 2015 z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących prowadzenia postępowań w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz na realizację zadań własnych dotyczących pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym i dofinansowanie zakupu podręczników szkolnych w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2015 r. „Wyprawka szkolna”.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Gminy w kontrolowanym zakresie ocenia się jako pozytywną z nieprawidłowościami.

Powyższą ocenę uzasadniają przedstawione niżej ustalenia dotyczące kontrolowanych zagadnień.

1. Prowadzenie postępowań w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej

1.1. W roku 2015 Gmina otrzymała na realizację zadań z zakresu administracji rządowej określonych ustawą z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej³ (dalej: *ustawa*), w dziale 010 *Rolnictwo i łowiectwo*, rozdział 01095 *Pozostała działalność*, § 2010 *Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin) ustawami* dotację z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 445 649,60 zł. Otrzymane środki wykorzystano w całości.

Na wypłatę producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (dalej: *podatek akcyzowy*), wydatkowano 436 911,37 zł. Koszty ustalania i wypłacania zwrotu podatku akcyzowego producentom rolnym ponoszone przez gminę, naliczone zostały w wysokości 8 738,23 zł (2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie), w oparciu o przepisy art. 8 ust. 5 ustawy. Środki te przeznaczone zostały na wypłatę wynagrodzeń wraz z pochodnymi oraz na zakup materiałów i usług pocztowych.

1.2. W roku 2015 producenci rolni z terenu Gminy złożyli 254 wnioski o zwrot podatku akcyzowego w dwóch terminach przewidzianych przepisem art. 6 ust. 1 ustawy, tj.: od 1 lutego do 28 lutego 2015 r. - 130 wniosków i od 1 sierpnia do 31 sierpnia 2015 r.

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1340.

- 124 wnioski. Działając na podstawie przepisu art. 5 ustawy Wójt wydał 254 decyzje administracyjne przyznające producentom rolnym zwrot podatku akcyzowego, na łączną kwotę 436 911,37 zł, z tego za okres rozliczeniowy od 1 sierpnia 2014 r. do 31 stycznia 2015 r. – 298 337,59 zł i za okres od 1 lutego 2015 r. do 31 lipca 2015 r. – 138 573,78 zł.

Zwrot podatku akcyzowego wypłacono producentom rolnym terminowo, tj.: 29 kwietnia 2015 r. i 29 października 2015 r.

1.3. W wyniku kontroli 40 wniosków (*wybranych losowo 20 wniosków z I półrocza i 20 wniosków z II półrocza*) złożonych przez producentów rolnych (*15,75% ogółu wniosków*) oraz wydanych na ich podstawie 40 decyzji przyznających zwrot podatku akcyzowego na łączną kwotę 65 317,19 zł (*14,95% wypłaconych środków*) stwierdzono, że wnioski spełniały wymogi określone w art. 6 ust. 2 i 3 ustawy.

Do wniosków załączono faktury VAT (*łącznie 444*) stanowiące dowód zakupu oleju napędowego, wystawione na producentów rolnych składających wnioski. Na fakturach VAT dokonana została adnotacja o treści: „*przyjęto w dniu ... do zwrotu części podatku akcyzowego*”. Weryfikacja danych we wnioskach złożonych przez producentów rolnych dotyczących posiadanej przez nich powierzchni użytków rolnych, z danymi w ewidencji gruntów (*według stanu na dzień 1 lutego 2015 r.*) rozbieżności nie wykazała.

Decyzje w sprawie przyznania zwrotu podatku akcyzowego były wydane w terminie nieprzekraczającym 30 dni od złożenia wniosku. Objęte kontrolą decyzje zawierały limit zwrotu podatku ustalony w sposób określony w art. 4 ust. 2 ustawy.

Poniesione wydatki udokumentowane zostały dowodami księgowymi spełniającymi wymogi ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ i prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej Urzędu.

1.4. Informacje dotyczące realizacji w 2015 r. wypłat zwrotu podatku akcyzowego, zawarte w okresowych i rocznych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych oraz rozliczeniach dotacji przekazanych Wojewodzie Opolskiemu były zgodne ze stanem faktycznym. Rozliczenia dotacji oraz sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji wypłat zwrotu podatku przekazano do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminach wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 sierpnia 2006 r. w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę⁵.

Kwota dotacji wykazana została w sprawozdaniu Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2015 r. Analiza danych ujętych

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz.1047

⁵ Dz.U. z 2013 r., poz. 1339

w sprawozdaniu wykazała, że były one zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej wydatków związanych z realizacją zadań objętych kontrolą. Sprawozdanie to zostało terminowo przekazane Wojewodzie Opolskiemu.

1.5. W jednym wypadku (*sprawa zakończona decyzją nr FN.3153.1.84.2015.PA z dnia 27 lutego 2015 r.*) nienależnie wypłacono producentowi rolnemu kwotę 182,76 zł, tytułem zwrotu podatku akcyzowego za zakup paliwa nieobjętego takim zwrotem. Do rozliczenia Urząd przyjął 3 faktury VAT (*z 10 i 11 sierpnia 2014 r.*) za zakup 192,38 l. benzyny bezołowiowej 95, dołączone przez producenta rolnego do wniosku złożonego w dniu 23 lutego 2015 r. Powyższe działanie stanowiło naruszenie przepisów art. 4 ust. 1 ustawy.

Wójt Gminy wyjaśnił, że kwota zwrotu podatku akcyzowego została mylnie wyliczona ze względu na niewłaściwe odczytanie 3 faktur znajdujących się wśród 38 faktur za zakup paliwa, załączonych do wniosku o zwrot podatku.

W trakcie kontroli, w dniu 19 sierpnia 2016 r. Gmina zwróciła na rachunek Wojewody Opolskiego dotację w kwocie 186,42 zł (*w tym naliczone 2% kosztów na realizację zadania*) - jako wykorzystaną w nadmiernej wysokości, wraz z odsetkami w kwocie 19,00 zł.

2. Pomoc materialna dla uczniów.

2.1. W roku 2015 z budżetu Wojewody Opolskiego na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym Gmina otrzymała dotację⁶ w kwocie 73 061,26 zł, z czego wykorzystano 67 597,12 zł. Niewykorzystane środki dotacji w wysokości 5 464,14 zł, zwrócono na rachunek Wojewody Opolskiego w dniu 28 stycznia 2016 r.

Z ustaleń kontroli wynika, że w roku 2015 wypłacono stypendium szkolne dla 124 uczniów na łączną kwotę 84 496,40 zł, z czego Gmina przeznaczyła na realizację tego zadania środki własne w kwocie 16 899,28 zł (*co stanowi 20% kosztów zadania*), wypełniając dyspozycję art. 128 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W okresie objętym kontrolą Gmina nie realizowała zadań z zakresu pomocy materialnej dla uczniów w formie zasiłków szkolnych.

2.2. W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 złożono ogółem 131 wniosków, na podstawie których wydano 124 decyzje przyznające stypendium szkolne. Negatywnie rozpatrzonych zostało 7 wniosków złożonych w roku szkolnym 2014/2015 i nie przyznanych zostało 7 stypendiów szkolnych, z uwagi na dochód na osobę w rodzinie przekraczający kryterium dochodowe.

Do kontroli losowo wybrano 26 wniosków (*19,85 % złożonych wniosków*), na podstawie których wydano decyzje przyznające stypendium, z tego 13 wniosków dotyczących roku szkolnego 2014/2015 oraz 13 wniosków dotyczących roku szkolnego 2015/2016. Kontrolą

⁶ w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdziale 85415 Pomoc materialna dla uczniów, § 2030 Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)

objęto wydatki z tytułu wypłaconego uczniom w 2015 r. stypendium szkolnego w łącznej kwocie 16 384,05 zł (19.39% poniesionych wydatków).

Ogółem skontrolowano 193 dowody, stanowiące podstawę udokumentowania wydatków na kwotę 16 384,05 zł.

Kontrola wykazała, że stypendium szkolne było przyznawane i realizowane zgodnie z postanowieniami uchwały Rady Gminy z dnia 30 września 2014 r.⁷

Decyzje administracyjne wydane zostały zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁸. W podstawie prawnej wszystkich wydanych decyzji przyznających stypendium szkolne powołano art. 90d ustawy o systemie oświaty⁹, określający formy i zasady udzielania stypendium szkolnego.

3. Zakup podręczników w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2015 r. „Wyprawka szkolna”.

3.1. Na podstawie ewidencji księgowej i przedłożonej dokumentacji źródłowej stwierdzono, że w roku 2015 Wojewoda Opolski na dofinansowanie zakupu podręczników szkolnych w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2015 r. „Wyprawka szkolna”¹⁰ przekazał dotację celową¹¹ w kwocie 1 575,00 zł. Środki dotacji wykorzystano w całości na pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników dla 7 uczniów, rozpoczynających w roku szkolnym 2015/2016 naukę w klasie III szkoły podstawowej. Zadanie realizowały 2 szkoły na terenie Gminy, tj. Szkoła Podstawowa w Bąkowicach i Szkoła Podstawowa w Dąbrowie.

3.2. Zarządzeniem nr 69/2015 Wójta Gminy Świerczów z dnia 10 sierpnia 2015 r. ustalono termin składania wniosków o przyznanie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do dnia 10 września 2015 r.

Sprawdzeniu poddano 100% wydatków dotyczących pomocy finansowej na zakup podręczników, udzielonej uczniom rozpoczynającym naukę w roku szkolnym 2015/2016.

Kontrola wykazała, że dofinansowanie kosztów zakupu podręczników przyznano uczniom pochodzącym z rodzin, w których dochód na osobę nie przekroczył kryterium dochodowego¹² oraz z uwzględnieniem zasad wskazanych przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych¹³. Koszty zakupu podręczników zwrócono rodzicom uczniów po przedłożeniu dowodu zakupu, do wysokości wartości pomocy.

⁷ uchwała nr XXXIV/276/2014 Rady Gminy w Świerczowie z dnia 30 września 2014 r. ze zmianami.

⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 23

⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.

¹⁰ uchwała nr 80/2015 Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r.

¹¹ w dziale 854, rozdziale 85415, § 2040 Dotacje przekazane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych

¹² kryterium dochodowe wynosiło 574 zł netto

¹³ Dz. U. z 2015 r., poz. 938

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków udzielenia pomocy finansowej uczniom na podstawie przepisów art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁴ lub posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

3.3. W kontrolowanym okresie Urząd podejmował działania, których celem było informowanie o możliwościach skorzystania przez uprawnionych uczniów z dofinansowania do zakupu podręczników w ramach programu „Wyprawka szkolna”.

W trakcie kontroli Wójt Gminy poinformował, że w celu rozpropagowania wśród zainteresowanych możliwości przyznania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników w 2015 r., zamieszczono w lipcu 2015 r. stosowną informację w gazecie lokalnej i rozwieszono plakaty na tablicach ogłoszeń w szkołach. Podczas realizacji programu dyrektorzy szkół ściśle współpracowali z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świerczowie oraz z pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas, docierając do rodzin, które mają szeroko rozumiane problemy.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Nienależnie wypłacono producentowi rolnemu kwotę 182,76 zł, tytułem zwrotu podatku akcyzowego za zakup paliwa nieobjętego takim zwrotem.

Przyczyną nieprawidłowości było nieprzestrzeganie przepisów art. 4 ust. 1 ustawy. Natomiast skutkiem ujawnionej nieprawidłowości było wykorzystanie dotacji w nadmiernej wysokości.

IV. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej, pod poz. 4/2016.

V. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń.

Gmina Świerczów nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

VI. Zalecenia lub wnioski dotyczące nieprawidłowości, uchybień lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

W związku z ustaleniami kontroli, proszę o podjęcie stosownych działań w celu usprawnienia funkcjonowania jednostki, poprzez rzetelne weryfikowanie przyjmowanych wniosków o zwrot podatku akcyzowego wraz z załączoną do nich dokumentacją.

VII. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości - nie dotyczy

VIII. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania,

¹⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.

o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

IX. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o *kontroli w administracji rządowej*, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda Opolski

Adrian Czubak